

tatem naturae humanae perfectam in se experiri: tunc per ipsas difficultates, quas in operationibus humanae experiebatur, pro nobis mortalibus mereri, & simul nobis compati, juxta illud ad Hebr. 5. *Dicit ex iis qua passus est obedientiam.* Quis autem non videat, magis Christum expertum fuisse modum operandi naturae humanae, magisque nobis experimento ipso & mereri & compati potuisse, si scientias naturales proprio labore & exercitatione sibi comparaverit, quam si a Deo immediatae infusa habuerit?

16. Ad secundam, nego paritatem & Consequiam, quia Adam conditus fuit in ea etate, cui scientia debebat, ut alios posset instruere, cum datus esset Doctor toti generi humano in naturalibus: At vero Christus assumptus statum infantiae, cui connaturale est crescere etate & sapientia; nec venit, sicut Adam, ut scientias naturales edoceret, sed ut nobis revelaret mysteria gratiae, juxta illud Apostoli 1. ad Corinth. 15. *Primus homo de terra terrenus, secundus homo de caelo celestis.* Unde oportuit ut Christus statim haberet scientiam infusam rerum supernaturalium, non vero rerum naturalium, sicut Adamus. Præterquam quod, iste non habuit aliam scientiam a qua juvari posset, sicut Christus, qui a primo sua conceptionis momento scientia beatam & infusam prædictus fuit, quibus abunde supplicare potuit omnem usum scientiae naturalis, & omnes veritates naturales cognoscere.

17. Dices: Ergo alterutra ex illis scientiis, nempe infusa, vel acquisita, in Christo fuit superflua, si per utramque eadem objecta cognoverit. Sed nego consequiam, quia licet Christus per scientiam infusam naturalem, & per scientiam acquisitam, eadem objecta cognoverit, non tamen eodem modo, nam per infusam illa cognovit modo angelico, & per species a Deo inditas; per acquisitam vero, cognovit modo humano, & per species a rebus acceptas: unde utraque fuit illi connaturalis & necessaria, pro diverso statu; infusa quidem pro statu separacionis & beatitudinis; acquisita vero, pro statu vita mortalium; fuit enim simul viator & comprehensor.

CAPUT XV.

De potentia Christi ad causandam gratiam & patrandam miracula.

1. **R**elictis variis erroribus circa potentiam Christi, quos in Clypeo Theologiae Thomistica retulimus, & confutavimus, una tantum hinc se offert difficultas, breviter discutienda, an scilicet humanitas Christi sit organum & instrumentum physicum Divinitatis, ad causandam gratiam, & patrandam miracula?

Respondeatur affirmativè, & probatur primò ex scriptura, nam Luke 6. de Christo dicitur, quod *virtus de illo exhibat, & sanabat omnes.* Et ipsem Christus Luke 8. postquam mulierem sanguinis fluxu laborantem curaserit, dixit: *Novi virtutem de me exisse.* Sed haec non possunt explicari de virtute morali, quae cum sit merum ens rationis, non potest dici, nisi valde impropriè & metaphorice, exire de corpore: Ergo in humanitate Christi fuit virtus instrumentalis physica ad patrandam miracula.

2. Probatur secundò ex Conciliis & SS. Patribus, afferentibus carnem Christi esse vivificatricem,

vivificam, cooperatricem divinitati, & que divina sunt operatricem, ut videre est in Concilio Ephesino, Cyrillo, & aliis: patet autem quod caro non potest esse instrumentum morale, imperans talium effectuum productionem: Ergo ad illos producendos est verum instrumentum physicum. Unde notat Cyrus lib. 4. in Joan. cap. 14. quod Christus in exsuscitandis mortuis, non solum verbo atque imperio ut Deus utebatur, verum etiam carnem suam, quasi cooperatricem nonnunquam adhibebat, ut constat Luke 7. cum filium unicum vidua Nain resuscitavit; narrat enim Evangelista, quod Christus, ut illum ad vitam revocaret, accessit, & tetigit loculum, ut nimur offendere (inquit Cyrus) carnem quoque suam, quoniam Verbo conjuncta erat, vivificam esse.

3. Probat tertio ex D. Thoma hic quæst. 13. art. 2. ubi docet quod humanitas Christi, in quantum est instrumentum Verbi sibi uniti, habet instrumentalē virtutem ad omnes immutaciones miraculosas facandas: Sed habere virtutem instrumentalem, convenient solum instrumento physico: Ergo censet humanitatem Christi esse instrumentum physicum ad patrandam miracula.

Confirmatur: nam ibidem S. Doctor afferit, Christi humanitatem non posse esse instrumentum creationis, benè tamen operationis miraculosa. Ubi claram indigit, se loqui de physico instrumento, cum manifestum sit, Christi humanitatem posse esse causam moralem creationis, per orationem & meritum.

Demum eadem veritas suadet potest ratione sapientiæ insinuata: Conveniens & congruum est, concedere humanitati Christi omnem dignitatem & prærogativam, quæ fini incarnationis & muneri Redemptoris non obest, & aliunde non implicat contradictionem: Sed virtus instrumentalis physica ad causandam gratiam & patrandam miracula, non obest, sed potius convenit fini incarnationis, & officio Redemptoris, ut constat, & aliunde nullam involvit repugnantiam: si enim ignis inferni, virtute sibi divinitus tradita, in spirituales creaturas, quas torquet, physice agit; quidni poterit sacra humanitas, virtute Divinitatis quæ unita est, physice concurrere ad opera supernaturalia? Ergo &c.

4. Eadem veritatem probant omnia argumenta, quibus Thomistæ in tractatu de Sacramentis ostendunt, Sacraenta novæ legis instrumentaliter physicè causare gratiam; nam si Sacraenta, quæ sunt instrumenta separata, physicè operantur nostram salutem, à fortiori illam physicè operabitur Christi humanitas, per quam, ut per instrumentum conjunctum, vis physicè operativa derivatur in Sacraenta.

5. Quando autem dicimus, humanitatem Christi producere gratiam physicè, id intelligimus de ipsa, ut existente, nam Christus ante incarnationem, non fuit causa nisi moralis gratia antiquorum Patrum: nostræ tamen, passio & mors Christi est causa physica, & non solum moralis & meritoria, ut docet S. Thomas supra quæst. 8. art. 1. ad 1. & infra quæst. 48. art. 5. ubi in humanitate & passione Christi duplē causatatem agnoscit; unam per modum meriti & impetrationis, alteram per modum efficientiæ: quia licet passio Christi non existat modo in se, cum præterierit, remanet tamen in aliquo effectu physicè, scilicet in cicatricibus ex illa relicitis: unde sicut pater mortuus est verè causa efficiens filij posthumi, quia agit per virtutem

à se relictam, nimur semen à se dcissum; ira pariter passio Christi est verè causa efficiens nostræ salutis & sanctificationis, quia virtualiter remanet in ejus humanitate cicatricibus affecta. Aliæ objectiones proponentur & solventur in tractatu de Sacramentis, cùm de causalitate sacramentorum nova legis differemus.

CAPUT XVI.

De impeccabilitate Christi.

1. **C**onveniunt omnes humanitatem Christi, ex duplice capite esse impeccabilem: Primo ratione beatitudinis, seu visionis beatificæ, quam a primo sua conceptionis instanti habuit: cùm enim hac animam primæ rectæ operationis regulæ conjugat, illam impeccabilem reddit, ut in tractatu de beatitudine ostensum est. Secundo, ob perfectionem & plenitudinem gratia habitualis, quam in eodem momento à Deo recepit; illa enim, ratione conjunctionis quam habet cum gratia unionis, & quia in Christo est in statu perfecto & connaturali, habet quandam perfectionem gratia patriæ, ratione cuius firmat animam Christi in bono, & potentiam peccandi excludit. Solum ergo difficultas est, & controversia inter Theologos, utrum insuper humanitas Christi, ex vi præcisè unionis hypotheticæ, ita impeccabilis sit, ut si Verbum humanitatem assumeret sine beatitudine, & sine illo gratia dono, præter gratiam substantialē unionis, peccare non posset, nec in sensu compósito, hoc est unione cum peccato retenta, nec in sensu diviso, id est unione per peccatum destructa;

2. Dico primum, humanitatem Christi, ex vi unionis hypotheticæ, ita esse impeccabilem, ut repugnet Christum peccare, peccato cum tali unione compósito. Ita communiter Theologi, excepto Durando, & Scoti Discipulis.

Probat primò ex SS. Patribus, qui non recurserunt ad visionem beatificam, vel ad aliud donum accidentale, sed ad solum unionem hypotheticam, ut probent impeccabilitatem Christi: Ergo censent Christum ex vi unionis hypotheticæ esse impeccabilem, semotis quibuscumque aliis beatitudinis, vel gratia donis. Consequentia patet. Antecedens probatur ex Hilario lib. 1. de Trinit. circa medium, ubi afferit Christum non potuisse admittere peccatum, dum Christus est, quia qui Christus est, non potuit amississe quod Christus est, id est unionem hypotheticam, quæ unitus est, à primo sua conceptionis momento. Similiter Anselmus lib. 2. *Cur Deus homo*, cap. 10. ait Christum idcirco non potuisse peccare, quia non solum homo, sed etiam Deus erat. Item Rupertus lib. de voluntate Dei cap. 11. dicit quod humanitas Christi, non per creationem, sed per assumptionem, facta est creatura talis, quia peccare non solum nollet, verum etiam non posset. Demum Tertullianus lib. de carne Christi, loquens de humanitate Christi, subdit: *Quam Verbum assumendo, fecit suam, & faciens suam, fecit non peccatricem.*

3. Plures etiam ac egregie suppetunt rationes, ad eandem veritatem demonstrandam. Prima est: Humanitas Christi per unionem ad Verbum, infinitè ac substantialiter sancta est, ut supra cap. 9. declaravimus: Sed implicat sanctitatem infinitam ac substantialē, cum peccato componi: Ergo & unionem hypotheticam.

Confirmatur: Gratia habitualis cum peccato

III. Pars.

mortali incompossibilis est, etiam de potentia absoluta, ut in tractatu de gratia ostensum est: Ergo à fortiori gratia unionis. Consequentia patet, si enim participatio divinæ naturæ excludit peccatum, & nequit cum ipso componi; quād magis id præstabit gratia unionis, quæ est ipsam Dei natura, unita humanitati, & illi communicata per unionem hypotheticam.

4. Secunda ratio: Ex eo præcisè aliqua natura impeccabilis reddit, quod conjungitur immobiliter regulæ rectæ operationis: Sed humanitas Christi, per unionem hypotheticam præcisè, conjungitur immobiliter primæ regulæ rectæ operationis, nimur divinæ sanctitati & sapientiæ: Ergo præcisè ex vi talis unionis redditur impeccabilis.

Confirmatur: Ideo visio beatifica reddit humanitatem Christi impeccabilem, quia prima rectæ operationis regulæ, scilicet Deo, eam conjungit: Sed per unionem hypotheticam illa perfectiori modo Deo conjungitur, quam per visionem beatificam; cùm prima unio sit substantialis, & altera solum accidentalis: Ergo ex vi præcisè unionis hypotheticæ, redditur impeccabilis.

5. Tertia ratio: Quoties duo uniuntur in eadem natura vel persona, inferioris subordinatur superiori, & consequenter superiori incumbit cura regendi inferiorem, subindeque defectus inferioris superiori imputatur. Patet hoc in homine, nam quia voluntas, & appetitus sensitivus, uniuntur in una persona humana, appetitus ille subjicitur regimini voluntatis tanquam superioris, & voluntas tenetur appetitum regere; ita ut defectus appetitus voluntati imputetur: Atque natura divina unitur in una persona Christi, cum natura & voluntate humana, & ex vi hujus unionis humana natura subordinatur divina, ut inferior superiori: Ergo naturæ & voluntati divinae, quasi ex proprio officio, ratione unionis hypotheticæ, incumbit specialiter regere & gubernare naturam & voluntatem humanam Christi; unde si ista peccaret, peccatum illud Deo tribueretur. Hanc rationem inserviant Patres sexta Synodi act. 8. ubi postquam asseruerunt, animam Christi, nullum in le naturalem motum excitare, nisi ad nutum Verbi, sibi hypotheticè uniti, sic testimonio Nysseni concludunt: *Quemadmodum nostrum corpus regitur, & ornatur, atque ordinatur ab intellectuali & rationali anima nostra; ita in Domino Christo, tota humana ejus corporis (scilicet natura) ab ejusdem Verbi divinitate, semper, & in omnibus mota, Deo mobilis erat.*

6. Quarta ratio: Si possit humanitas assumpta peccare, peccato cum unione hypotheticæ compósito, actio peccaminosa refunderetur in ipsum suppositum divinum; actiones enim sunt suppositorum, non solum denominative, ut quidam dicunt, sed etiam elicitive, seu effectivè; quamvis enim personalitas non sit operativa, nec principium quo agens influat, est tamen principium quod agit; unde in divinis, proposicio illa, *essentia generali, heretica est: ista vero, Pater generat, verissima.* Et Joannes Theologus in Concilio Florentino, ex illo principio probat, assentiente Concilio, Spiritum Sanctum à Filio procedere. Deinde, esto actiones sint suppositorum, denominative tantum, ex hoc saltene sequitur, quod si humanitas assumpta peccare posset, suppositū divinum posset denominari peccans, & Deus posset dici peccator, quod pias aures offendit, & SS. Patres refugiunt, statuanteque differentiam inter illas denominationes, Deus est crucifixus & mortuus, & Deus peccat, vel est peccator, quod

D 3 prima